Etelä-Savon maakuntaliitto

Lausunto

17.11.2022 § 135/2022

167/15.02.00/2022

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

KAA 1/2022 vp Kaivostoiminnalle RAJAT

Lausunto kaivostoiminnalle rajat - kansalaisaloitteesta

Etelä-Savon maakuntaliitto nojaa lausunnossaan Kaivostoiminnalle rajat – kansalaisaloitteesta maakuntahallituksen 21.3.2022 antamaan lausuntoon luonnoksesta kaivoslain muuttamisesta, maakuntahallituksen kannanottoon 19.9.2022 hallituksen esityksestä eduskunnalle kaivoslain muuttamisesta sekä lausuntoihinsa asiasta ympäristövaliokunnalle 28.9.2022 ja talousvaliokunnalle 10.11.2022. Lisäksi Etelä-Savon maakuntaliitto ottaa kantaa asiaan vain Etelä-Savon maakunnan näkökulmasta.

Kansalaisaloitteessa esitetään, että kaivoslaissa määriteltäisiin kattavammin ne luonnonalueet, joilla ei voisi harjoittaa malminetsintää tai kaivostoimintaa. Nyt ainoastaan kansallispuistot ja luonnonpuistot on rajattu luonnonsuojelulakiesityksessä kaivostoiminnan ulkopuolelle. Etelä-Savon maakuntaliitto on esittänyt lausunnoissaan, että luonnonsuojelulakia on muutettava siten, että malminetsintä on kiellettyä kaikilla luonnonsuojelualueilla sisältäen sekä yksityismaiden suojelualueet, että Natura 2000 alueet. Luonnollisesti tämä koskee myös Unescon maailmanperintölistan kohteita kuten Unesco Global geopark -alueita. Etelä-Savon maakuntaliitto myös esitti, että em. maininta tulisi lisätä myös nykyisen kaivoslain 7 ja 9 §:iin (malminetsintätyö ja malminetsinnän luvanvaraisuus), joissa määritellään, missä malminetsintätyötä ei saa tehdä. Tämä olisi yhdenmukaista, sillä näissä pykälissä luetellaan muidenkin erityislakien kohteita esim. hautausmaat (kirkkolaki), puolustusvoimien alueet ja yleiset tiet (tielaki).

Etelä-Savon maakuntaliitto on myös toistuvasti korostanut puhtaiden vesien merkitystä ja niiden vesilain mukaista pilaamiskieltoa. Etenkin suuret, erinomaisessa tilassa olevat vesistöt muodostavat kokonaisuuksia, jolloin veden virtaus yläjuoksulta alajuoksulle luo potentiaalisen ympäristöuhan koko vesistöalueelle. Puhtailla vesistöillä on myös eritysarvoa niin matkailun, virkistyksen, luonnon monimuotoisuuden kuin kalastuksenkin osalta, jolloin intressivertailu on erityisen tärkeää näillä alueilla. Esimerkiksi Etelä-Savossa matkailun merkitys elinkeinona on huomattavasti suurempi kuin kaivosteollisuuden.

Toisin kuin pintavesiä on pohjavesiä Suomessa niukasti. Siksi kaikki vedenhankintaan sopivat pohjavesiesiintymät tulee suojata pohjaveden laatua vahingoittavalta toiminnalta. Puhtaan juomaveden riittävyyden ja laadun turvaaminen on jopa akkumineraalien saannin turvaamista tärkeämpää.

Kaivoslupaa ei pidä myöntää alueille tai toimintaan, jolle ei voi saada ympäristölupaa. Etelä-Savon maakuntaliitto pitää erittäin kannatettavana sitä,että ympäristölupa on kaivosluvan myöntämisen edellytys, jotta kaivostoiminnan aiheuttamat riskit voidaan torjua kaikissa tilanteissa. Herkälle luonnolle aiheutuvat vahingot ovat jälkikäteen käytännössä lähes mahdottomat korjata.

esavo.fi

Etelä-Savon maakuntaliitto kannattaa kansalaisaloitteen lakiehdotusta. Maakuntaliiton mielestä erityislakien lisäksi kaivoslaissa tulisi määritellä tarkemmin ne alueet, joissa malminetsintä ja kaivostoiminta on kokonaan kielletty. Maakuntaliitto on jo aiemmin esittänyt, että näihin alueisiin luettaisiin myös yksityismaiden luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 alueet. Lisäksi liitto katsoo, että myös talousvedenhankintaan sopivat pohjavesialueet ja vedenlaadultaan erinomaisessa tilassa olevat pintavesialueet tulee jättää kaivostoiminnan ulkopuolelle. Merialueiden ja saamelaisten kotiseutualueiden osalta maakuntaliitto ei ota kantaa kansalaisaloitteeseen.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Sanna Poutamo
Ympäristöpäällikkö

Jakelu

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.